

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Анна Константинова Трошева – Асенова

на дисертационен труд на тема:

**Педагогически стратегии към спортната активност на ученици със
специални образователни потребности в масовото училище**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в област на
висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление

1.2. Педагогика, Докторска програма „Специална педагогика”

(на английски език)

Докторант: Спиридон Петрос Паноргиас

Научен р-л: проф. д-р Цанка Попзлатева

1. Съответствие на процедурата с действащата нормативна уредба.

Със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД 38-660 от 15.12.2023 г. съм определена за член на научно жури по процедурата за присъждане на ОНС „доктор” на Спиридон Петрос Паноргиас, редовен докторант по професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) с обучение на английски език. На първото заседание на научното жури, проведено на 05.01.2024 г., на основание чл. 5, ал. 12 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, съм определена за съставяща становище.

Дисертационният труд е преминал успешно антиплагиатска проверка и е обсъден на заседание на катедра „Специална педагогика” като са спазени законовите изисквания за откриване на процедура по публична защита.

Докторант Паноргиас е представил документите, необходими за защитата на дисертационния си труд, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му и според Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Не съм установила процедурни нарушения.

2. Общо биографично представяне на кандидата

Според представената автобиография Спиридон Паноргиас е учил в спортно училище и университет за медицински сестри. Има завършени две магистърски програми в Солун, Гърция – едната е Магистър по управление и организация на образователни звена в Международен гръцки университет и Магистър по физическа активност за специфични популации в Аристотел, Демокрит, Тесалийския университет.

Има специализации по жестов език, Брайл на гръцки език, програмата ТЕАССН, Специална педагогика и учител на възрастни.

Професионалната му реализация е свързана с избраната тема на дисертацията, а именно работи като инструктор по спорт от 1999 година и като специален педагог в специално училище в Гърция от 2002г.

От 1999 г до момента има общо 15 публикации от научни конференции по темите за спорта и физическата активност при лица с проблеми.

3. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд.

Учениците със специални образователни потребности имат различни първични или вторични нарушения в общата и фината моторика, които изискват стимулации в развитието им. Известен е ефектът на спортните дейности върху общото психо-физическо състояние, мисловните дейности, развитието на качества на личността и работата в екип. Това прави темата особено актуална и то с акцент към приобщаващото образование. Педагогическите разработки по темата за спортната активност на учениците със СОП в приобщаваща среда са рядкост, което подчертава значимостта на настоящата дисертация.

4. Структура и съдържание на дисертационния труд.

Дисертационният труд на Спиридон Паноргиас е с обем от 196 страници, приноси и приложения. Той следва класическа структура от 4 глави, от които първите две са теоретичен анализ, третата е методология на изследването, а четвъртата – резултати. Следват параграфите Дискусия, включваща и изводите, и библиография от 189 източници на английски език.

Първа глава е озаглавена „Спорт и физическо обучение на ученици със СОП“. В нея са представени категориите и характеристиките на различните ученици със специални потребности, педагогически стратегии за физическото им обучение, исторически ракурси. В отделни параграфи са представени Декларацията от Саламанка и Конвенцията на ООН с тяхната значимост, които могат да се включат в параграфа представящ историческото развитие на проблема.

Втора глава е на тема „Спорт и физическо обучение за ученици със СОП в Гърция“ и представя нормативната рамка за това обучение в Гърция на фона на световните тенденции и в исторически план, предимствата на приобщаващото образование, както и стратегии за реализацията му. Подробно са представени гръцките нормативни документи. Значително място е отделено на учебните програми по физическо възпитание в Гърция, както и на практики и политики на Европейския съюз по темата. Много добре са представени различни стратегии в обучението по физическо възпитание, които подкрепят приобщаването на ученици със СОП.

Методиката на изследването е коректно описана като са описани изследователски въпроси, статистически хипотези, цел на изследването, контингент, инструмент и процедура на изследването. Целта, изследователските въпроси и хипотезите са формулирани прецизно, но липсват задачи на изследването.

Проведено е научно изследване чрез авторски въпросник разпространен в интернет сред 100 учители по физическо възпитание с опит в приобщаването на ученици със СОП, като резултатите резултатите са обработени количествено с програмата SPSS v.25 и чрез Microsoft Excel.

Резултатите са онагледени в 39 графики и 54 таблици, в които са не само представени отговорите на участниците, а и са търсени корелации между различни променливи.

Качествена оценка на резултатите е направена в секция Дискусия, без да има сравнение с други подобни научни изследвания, каквото е очакването за раздел с това наименование.

Повечето от формулираните в заключение изводи са пряко свързани с резултатите от теоретичното и експерименталното изследване. Според мен изводи 1 и 2 са по-обща и не са защитени с експериментални доказателства. Направените изводи дават основа

за усъвършенстване на подготовката и развитието на кадри по физическо обучение за ученици със СОП в приобщаваща среда.

5. Научно-теоретични и практико-приложни приноси.

Формулираните приноси за теорията и практиката имат по-скоро звученето на обобщения, отколкото на приноси на самата научна дисертация. Биха могли да се формулират теоретични приноси, изтъкващи обобщаването на документални, експериментални и методически данни по разглежданата тема, както и констатиране на настоящото състояние в подготовката и нагласите на учителите по физическо обучение и спорт за работа с ученици със СОП в приобщаваща среда. Тези данни са в основата на практико-приложните приноси на дисертацията, отнасящи се до насоки за подобряване на подготовката на кадрите, а оттам и на спортните дейности за учениците в приобщаващата среда.

6. Автореферат.

Представеният автореферат е с обем от 67 страници и включва като съдържание представяне на 3 глави с теоретични постановки, представяне на глава „Методология“ чрез описание на участниците, инструмент на изследването и процедури, глава 5 посветена на резултатите и глава 6 на заключенията. В автореферата са приложени библиографска справка на публикациите по темата на дисертацията, използваните литературни източници и приложение с инструмента на изследването – въпросник. Като структура авторефератът на български език се разминава с представената дисертация на английски език. В съдържателно отношение също липсват важни елементи като хипотезите на изследването и приносите му.

7. Публикации по темата на дисертацията

В автореферата е посочена библиографска справка на три самостоятелни публикации на докторанта в сборници от конференции. Две от тях са от 2020 година, а третата от 2022г. Тематично и трите публикации съответстват на дисертационната тема.

Спазено е изискването за броя и съдържанието на публикациите.

8. Лични впечатления. Нямам

9. Бележки, препоръки и въпроси.

Основната ми препоръка се отнася до автореферата, който трябва прецизно да съответства на структурата и съдържанието на дисертацията.

Теоретичната част на изследването е с богато съдържание и се базира на надеждни литературни източници. Препоръката ми е за по-добра логическа свързаност. Създава се усещане за недобра подреденост на изложението, тъй като в параграфи 2.1., а след това в 2.7. се представя нормативната база на приобщаващото образование и специалното образование в Гърция; в параграфи 2.1.2, 2.1.3., а след това и в 2.4. се представят европейските политики. Би могъл да се следва дедуктивен подход, от общото към частното.

Препоръчвам в трета глава целта на изследването да предхожда изследователските въпроси и хипотезите.

Добре би било да се прецизират изводите и дискусиата да има сравнителен характер с други изследвания. Също така би било полезно за практико-приложния характер на изводите, да се формулират препоръки за практиката. Във връзка с това е и моят въпрос:

Какви препоръки можете да дадете на базата на вашите експериментални данни за подобряване на практиката в обучението по физическо възпитание и спорт при ученици със СОП в приобщаващото образование?

10. Заключение.

Представено е добросъвестно проведено и научно обосновано изследване на теоретичната рамка на обучението по физическо възпитание и спорт на ученици със СОП в приобщаваща среда, както и експериментално констатиращо изследване на настоящото състояние на кадрите, техните нагласи, подготовка и практика в това обучение.

Представената за рецензиране докторска дисертация, разработена от докторант Паноргиас, е съобразен с изискванията за написване на такъв научен труд. На основата

на доказаните качества за самостоятелно научно изследване и стойността на проведеното такова, давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Спиридон Петрос Паноргиас в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

4.03.2024

Рецензент:

Доц. д-р Анна Трошева - Асенова